ئەو نموونانەی نەدەبوو لەوێدا بوونایە ... ئەحمەد دەربەندی

کۆرسێک لەسەبارەت بە [redacted] بنەماکانی چیرۆکنووسی لە سلێمانی دەکرێتەوە

لە یەکەمین چالاکیدا ناوەندی ڕۆشنبیریی پەهەند کۆرسێک لەسەبارەت بە بنەماکانی چیرۆکنووسی لە سلێمانی دەکاتەوە و کۆرسەکە دوو مانگ دەخایەنێت و چەندین شارەزای بوارەکە وانەی تێدا دەڵێنەوە.

هۆگر ئارام سەبارەت بە چالاکی کۆرسی چیرۆکنووسینەکە ئەوەی خستەڕوو کە کۆرسەکە بێ بەرامبەرە و لە پێناو ئەوەدایە کە لەپاڵ کارەکانی دیکەماندا ڕۆشنبیریی نووسین بلاویکەینەوە و هەوڵێک بدەین بۆ بەرەوپێشبردنی ئاستی نووسینی کوردی و ناوەندەکەمان بکەینە پردێک لەنێوان نووسەرە بە ئەزموونەکان و نووسەرە لاوەکان تا بیروڕا بگۆڕنەوە و سوود لە ئەزموونەی یەکتری وەربگرن.

سەبارەت بە کاتی دەستپێکردنی کۆرسەکەش ئەوەی خستەڕوو کە لە ئێستاوە ناونووسین بۆ کۆرسەکە دەستی پێکردووە و لە مانگی داهاتوودا وانەکان دەست پێ دەکات و دوو مانگ کۆرسەکە بەردەوام دەبێت. گوتیشی: کتێبێک دەکرێتە بنەما بۆ کۆرسەکە و ئیدی لەوێوە وانەکان دەست پێ دەکات و کەسانی شارەزا و ئەزموونداریش دیاری کراون بۆ ئەوەی وانەکانی بڵێنەوە.

ناوەندی ڕۆشنبیریی پەهەند، ناوەندێکی ئەهلییە و بنکەی سەرەکی لە شاری سلێمانییە و لەسەرەتای ئەم مانگەوە کرایەوە و دەستی بە چالاکییەکانی کردووە.

ئارام کۆشکی — هەولێر

سەروەختێك تەماشای نووسینێك دەكەم و زۆر لە ئاستێكی كرچوكاڵدا دەیبینم و هەڵەی زەق لە خۆ دەگرێت ئەو پرسیارە بە مێشكمدا دێت، بۆچی دەبوو وابووایە؟ ئەدی چلۆن وەكو نووسین دانی پێدا نراوەو پەخش كراوەو خراوەتە بەر چاوی خوێنەران؟ وەكو تر ئەدی بۆچی هیچ كەس گوێی پێنادات و هەروا تێپەڕ دەبن؟ و پرسیاری زۆری تر بە مێشكدا راگوزەر دەبێت و وەكو پرسیارەكنی تر بێ وەڵام دەمێننەوە.

ئەگەر زۆر رۆژە بە باسەكە نەدەین و یەكسەر بچینە ناوكرۆكی

بابەتەوە ئەوا دەتوانین لێرەدا دوو نموونە بۆ ئەم باسە بهێنینەوەو روونکردنەوە بە خاڵی مەبەستی نووسینەکەمان بدەین.

ئەو کەسەی خۆی بە نووسەر بزانێت سەوداسەریی لەگەڵ وشەو زماندا هەیە، وەك چۆن دارتاش سەوداسەریی لەگەڵ تەختەو پینەدۆز سەداسەریی لەگەڵ پێڵاودا هەیە.
بەلام گەر وەختێك نووسەرێك کەرەسەی سەرەکیمەیدانەکەی خۆی بە هەڵە بەکاربێنێت ئەوا گومان لە نووسەریی ئەو کەسە دروست دەبێت.. لەم هەفتەیەدا چەند نموونەیەکی نادروستی ئەو دیاردەیەم پێشچاو کەوت، لێرەدا دەیانخەینە بەر تیشکی لێدوانەوە:
1-کورد یان دەڵێت (سەبارەت بە) یان (لە بارەی) :
ئەی ئەگەر کەسێك رۆژنامەنووس بێت و ئەو راستییە سادەیەی سەرەوە نەزانێت و بەکارهێنانی تێك بدات، ئەوا چ بڕیارێکی بەسەردا دەدەن؟ وەك ئەوەی بڵێت: (لەسەبارەت)؟

من لە دڵی خۆمدا عوزرخواهیم بۆ نووسەرەکەی هێنایەوەو گوتم رەنگە لە ناونیشانەکەدا هەڵەی تایپ روویدابێت، بەڵام تەماشام کرد لە ناوەڕۆکەکەشدا دووبارە بووەتەوە (تکایە سەیری کۆپی نووسینەکە بکەن خەتم بە ژێردا هێناون)، ئیتر ئەو حەسرەتەم هەڵکێشا کە دەبێت حاڵی ئەو خوێنەرانە چی بێت نووسەری ئاوها بخوێننەوەو چی لێوە فێر دەبن؟ ئەمە کارەساتە و دەریدەخات چۆن هەموو بوارەکانی ژیان لە کوردستان پووچ بووە.

2-کەل و پەلی ساختە دروستە بەس نووسەری ساختە هەڵەیە:

ئەم نووسەرەی لەسەرەوە نموونەکەی باسکراوە، زاراوەیەکی هەڵەی تر بەکاردەهێنێت کە بە هیچ جۆرێك لە شوێنی خۆیدا نییە، بۆ نموونە کاتێك دەگوترێت ئەو جگەرەیە ساختەیە، واتە لەو جۆرە جگەرە دیاریکراوە هەیە کە ئەسڵەو ئەم جۆرە دیاریکراوەیان ساختەیەو کۆپی جگەرە ئەسڵەکەیە بەس خۆی ئەسڵ نییە، بەڵام ئەم وشەیە گەر بۆ نووسەر بەکاربێت بەس لە یەك حاڵدا راست دەبێت، ئەویش ئەوەیە کە کەسێك بانگەوازی ئەوە بکات کە ئەو فڵانە نووسەری ناودارو ناسراوەو بەو مانایەی خۆی بکاتە کەسایەتی ئەو نووسەرە دیاریکراوە، لەم حاڵەدا دەڵێین ئەمیان ساختەیەو ئەویتریان ئەسڵەکەیە.
بەس کاتێك نووسەرێك بۆ نموونە چیرۆکێکی نووسی و هی خۆی بوو ئەوا لە ڕێسای زماندا هەڵەیە پێی بگوترێت نووسەری ساختە، چونکە هیچ کەسایەتییەکی تری هەڵنەگرتووەو هەر خۆیەتی نەك بڵێت من ئەو

نووسەرە ناودارەم و ئەمەش ببێتە هۆی ئەوەی ئێمەش پێی بڵێین ئەوە نووسەرە ساختەکەیەو ئەمەش نووسەرە ئەسڵیەکەیە.

• هەر بۆ نموونە وەك چۆن نابێت بە ئەم رۆژنامەنووسە بین رۆژنامەنووسی ساختە، چونکە بە شێوەیەکی فیزیکی لە رۆژنامە دەنووسێت، بەس دەکرێیت پێی بڵێین رۆژنامەنووسی خراپ و بێئاست.

3- شاڵاو حەبیبەو رۆڵان بارت:

رۆژنامەنووس دەنووسێت: (لێرەدا من سیوهەشت ساڵ پاش مەرگی جەستەیی بارت کۆپییەکی نوێ لەم تیۆرە دەخەمە روو، کە هەر ناوی مەرگی نووسەرە، بەڵام لێرەدا نووسەر لە خاوەندارێتی دەقەکەیشی دوور دەخەمەوە، هەر خۆیشم یەکەم کەس جێبەجێی دەکەم).
ئایا رۆڵان بارت پەی بە شتێك نەبردووەو کاکی رۆژنامەنووس بۆی زیاد دەکات؟ با بزانین:
یەکێکی تر لە نموونەکانی چەواشەکاریی خوێنەران ئەم نووسینە گاڵتەئامیزەیە بە هزری خوێنەران. ئەویش ئەوەیە کاتێك رۆژنامەنووسێك خۆی بخاتە ئاستی رۆڵان بارتەوەو بەڵکو لەمەش زیاتر: بڵێت من ئەویشم جێهێشتووە، داهێنانەکەشم ئەوەیە کە رۆڵان بارت باسی مردنی نووسەر دەکات، ئەوا من لام گرنگ نییە شیعرەکانم ببەن بە چ ناوێکەوە بڵاوی دەکەنەوە بڵاوی بکەنەوە، چونکە گەورەیی شیعرەکانم لای هەمووان روونەو لە کەس ناشاردرێتەوە، بۆ زیاتر راستکردنەوەی ئەم رۆژنامەنووسە دەبێت ئەم خاڵانە باس بکرێت:

أ- ئەم گوتەیە ئەوە دەردەخات ئەم رۆژنامەنووسە ئێستاش لە ستراتیژی رەخنەی بونیاتگەریی و راکانی رۆڵان بارت بە تەواویی تێنەگەشتووە، چونکە ئەو کاتێك باسی مردنی نووسەر دەکات لە مامەڵەکردن لەگەڵ خوێندنەوەی هەر بەرهەمێکدا ئەوا مەبەستی نییە کە نابێت بەرهەمەکان بۆ ناوی نووسەر بڵاوبکرێنەوەو تەماشا بکرێن، یان دەبێت ناوی نووسەری تریان بخرێتە سەر تا بەهەڵەدا نەچین لە خوێندنەوەی تەواویاندا، بەڵکو مەبەستی ئەوەیە لە کاتی خوێندنەوەکاندا هیچ فاکتەرو شتێکی تر لە دەرەوەی دەقدا لە پێشچاو نەگیرێت بۆ مامەڵەکردن لەگەڵ دەقەکاندا (وەك ئەم خۆ خۆییەی ئەمڕۆ هەیە)، ئەگینا با بشزانرێت هی چ نووسەرێکەو چۆن ژیاوەو بیروڕای ڕامیاریشی چی بووە…. بەڵام هیچ کام لەم خاڵانە رۆڵیان نابێت لە چۆنییەتی مامەڵەکردن و تێگەشتن لە دەقەکە.
کەواتە دەردەکەوێت بیردۆزەکەی کاکی رۆژنامەنووس بە ناوی (مەرگی

نووسەر دوو) هەر لە گەڵ وشکبوونەوەی مرەکەبەکەیدا دەمرێت و تەنیاش بۆ پێکردنەوەی لاپەڕەی رۆژنامەکان ئەم بابەتەی نووسیوە.

ب- راستە کەس بە دڵی خۆی ناڵێت ترشە، بەس شیعری ئەو شاعیرە لەو ئاستەدا نییە ئاوها نموونەی پێ بهێنرێتەوە لە گەورەیی و ناسراویدا، بەڵکو ئێستاش گومانێکی زۆر هەیە کە ئایا بەو بابەتانەی دەینووسێت پێیان بگوترێت شیعر یان نا؟ چونکە زۆر لە ئاستی خراپدان، بەڵکو ئەو شیعرانە هەر خۆیان بۆ خۆیانی بلاونەکەنەوە بڕواناکەم لە رۆژنامەو گۆڤارەکانی تردا هەر ناوی شیعریان لێ بنرێت و بڵاوبکرێنەوە، ئاوها تێدەگەین کە چۆن کەسانێك خۆیان و خەڵکی بە هەڵەدا دەبەن و لە خەیاڵێکی پەمەییدا خۆیان لێ بووەتە شازادەی نووسین و ئەدەبیات.